

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym

ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNO- GOSPODARCZEJ W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

Warszawa, czerwiec 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opracowanie:

Monika Wielądek-Pierścińska
Stanowisko ds. Monitorowania i Analiz
Departament Zarządzania EFS
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	5
RYNEK PRACY	6
SYTUACJA SPOŁECZNA.....	16
EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE	18
SPIS ILUSTRACJI.....	21

WPROWADZENIE

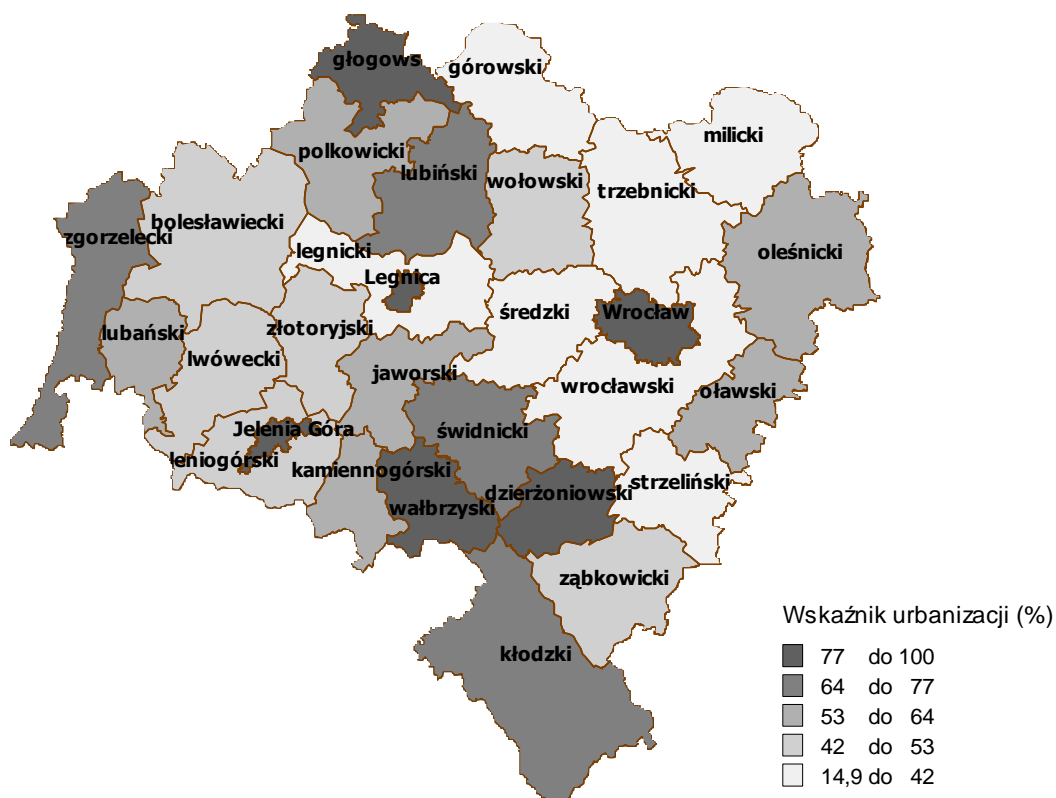
Głównym celem niniejszego opracowania jest poddanie analizie sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie dolnośląskim w obszarach oddziaływania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) 2007-2013. Celem opracowania jest jednocześnie wskazanie istotnych problemów, które pojawiają się na regionalnym rynku pracy oraz w obszarze edukacji i integracji społecznej. Analiza może być tym samym wykorzystywana przez regionalnych decydentów, tj. władze regionalne i lokalne do celów planowania aktywnej polityki rynku pracy oraz stanowi zachętę do podejmowania pogłębionych analiz na poziomie lokalnym.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W 2010 r. w województwie dolnośląskim zamieszkiwało blisko 2,9 mln osób, co stanowi 7,5% ogółu ludności Polski. Tym samym województwo znajdowało się na piątym miejscu wśród pozostałych regionów w kraju pod względem liczby ludności. W 2010 r. po raz pierwszy od dziesięciu lat odnotowano dodatni przyrost rzeczywisty ludności (w porównaniu do 2009 r. liczba ludności zwiększyła się o ponad 1,2 tys. osób.). Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim wyniosła 144 os/km² i była znacznie wyższa niż średnia dla kraju (122 os/ km²).

Województwo dolnośląskie należy do regionów o bardzo wysokim poziomie zurbanizowania. W 2010 r. mieszkańcy miast stanowili 70 % ogółu ludności. Plasuje to region na drugim miejscu wśród wszystkich województw (po województwie śląskim) pod względem wskaźnika urbanizacji i znacznie przewyższa średnią wartość dla kraju (60,7%). Powiatami najbardziej zurbanizowanymi (poza miastami na prawach powiatu) są powiat wałbrzyski (88,8%) i dzierzoniowski (81,3%), natomiast najwięcej ludności wiejskiej zamieszkuje w powiecie wrocławskim (85,1%) i średzkim (82,3%). Należy jednocześnie zauważyć, iż liczba mieszkańców miast systematycznie się zmniejsza (w porównaniu do poprzedniego roku spadek o 0,2 p.p.), podczas gdy na wsi – systematycznie się zwiększa (w relacji do 2009 r. – wzrost o 0,7 p.p.).

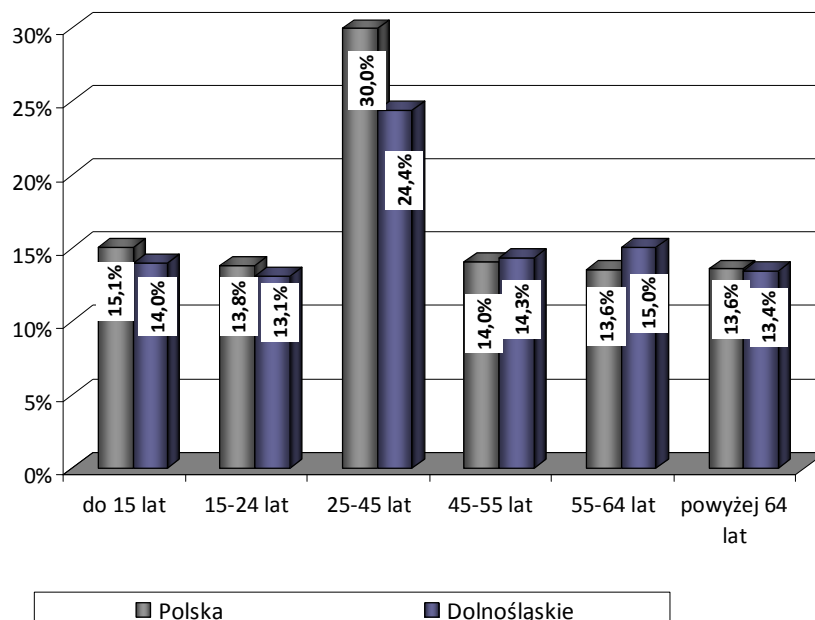
Rysunek 1 Wskaźnik urbanizacji wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W porównaniu ze średnią dla kraju Dolny Śląsk wyróżnia się relatywnie **wysokim udziałem osób starszych (po 55 r. ż.) oraz mniejszym niż w Polsce udziałem osób młodych (do 24 lat) w ogóle mieszkańców**. Ponadto należy zauważyć, iż rok 2010 był kolejnym rokiem, w którym zwiększyła się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (do poziomu 17,1%), zmniejszyła się natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym (65,6%) i przedprodukcyjnym (17,4%).

Rysunek 2 Struktura wiekowa ludności w woj. dolnośląskim i Polsce w 2010 r. (%)

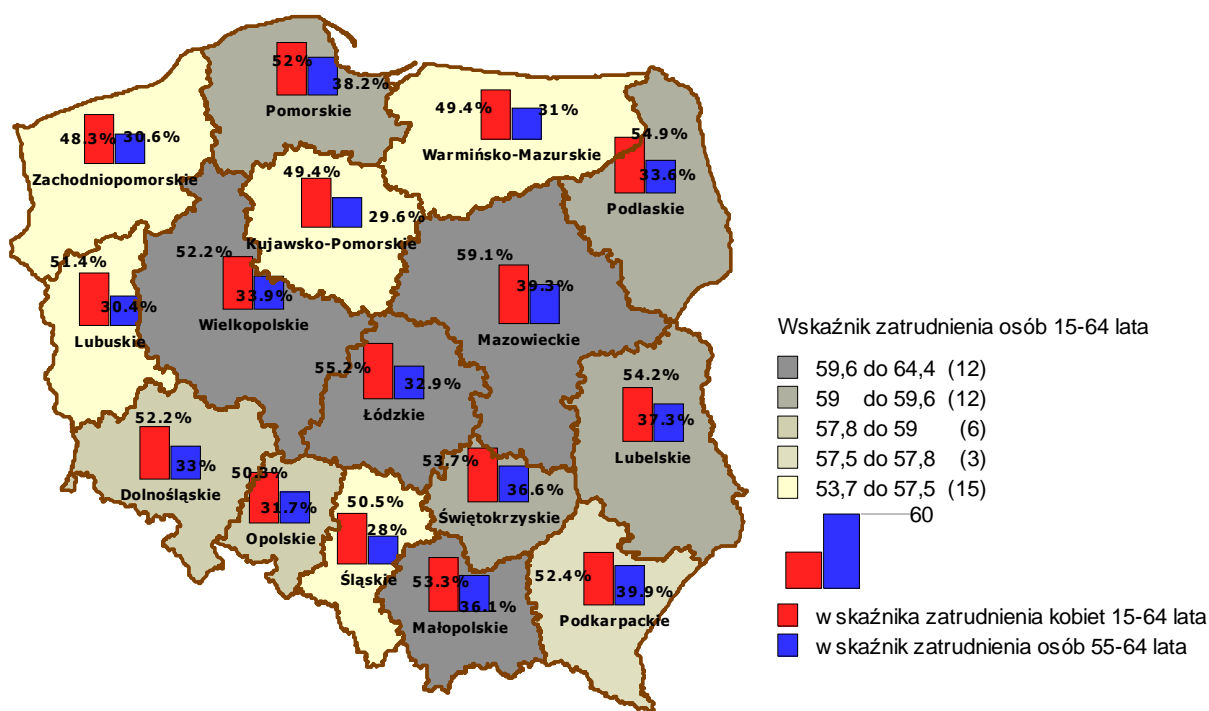
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednocześnie **wskaźnik obciążenia demograficznego** (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) zwiększył się w porównaniu z 2009 r. o 0,7 p.p., niemniej nadal **poziom tego wskaźnika w województwie dolnośląskim (26%) jest niższy niż średnia dla kraju (26,2%)**. Najniższy poziom wskaźnika obciążenia demograficznego zanotowano w powiecie wrocławskim (20,1%), polkowickim (20,4%) oraz głogowskim (20,8%), natomiast zdecydowanie najwyższy - w powiecie wałbrzyskim i Wrocławiu (po 29,8%) oraz w Jeleniej Górze (31,7%).

RYNEK PRACY

W 2010 r. **wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata pozostał na zbliżonym poziomie co rok wcześniej** (spadek o 0,1 p.p.) i **wyniósł 57,8%**. Wynik ten uplasował region na dziesiątym miejscu w skali kraju (przy średniej dla kraju: 59,3%).

Rysunek 3 Wskaźnik zatrudnienia wg województw w 2010 r. (%)

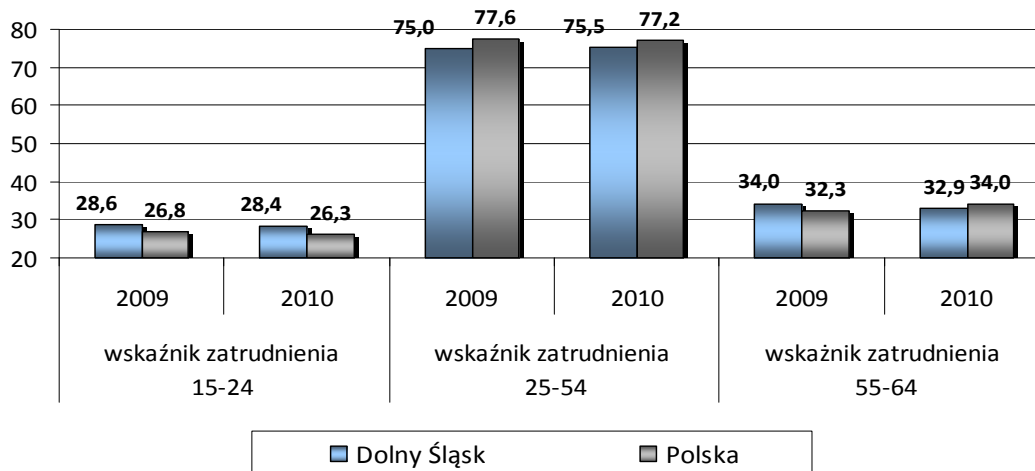

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi o wskaźnik zatrudnienia wg płci należy zauważyć, iż stopa zatrudnienia kobiet ukształtowała się na poziomie 52,2%, co jest wartością nieco wyższą niż w 2009 r. (51,5%). Jednocześnie różnica pomiędzy stopą zatrudnienia kobiet i mężczyzn zmniejszyła się w porównaniu z 2009 r. i wyniosła 11,3 p.p. przy 12,6 p.p. na poziomie kraju.

Analizując poziom **wskaźnika zatrudnienia wg grup wieku** (15-24 lata, 25-54 lata, 55-64 lata), **należy zauważyć wyższy niż średnia dla kraju poziom zatrudnienia osób młodych w wieku 15-24**. Pod względem poziomu zatrudnienia osób młodych region uplasował się na szóstym miejscu wśród wszystkich województw. Jednocześnie poziom zatrudnienia w pozostałych grupach wiekowych był w 2010 r. niższy niż przeciętnie w Polsce. Należy przy tym w szczególności zwrócić uwagę na **poziom zatrudnienia osób starszych w wieku 55-64 lata**, który w 2010 r. obniżył się o ponad 1 p.p. i z poziomu powyżej średniej dla kraju ukształtował się poniżej wskaźnika dla Polski.

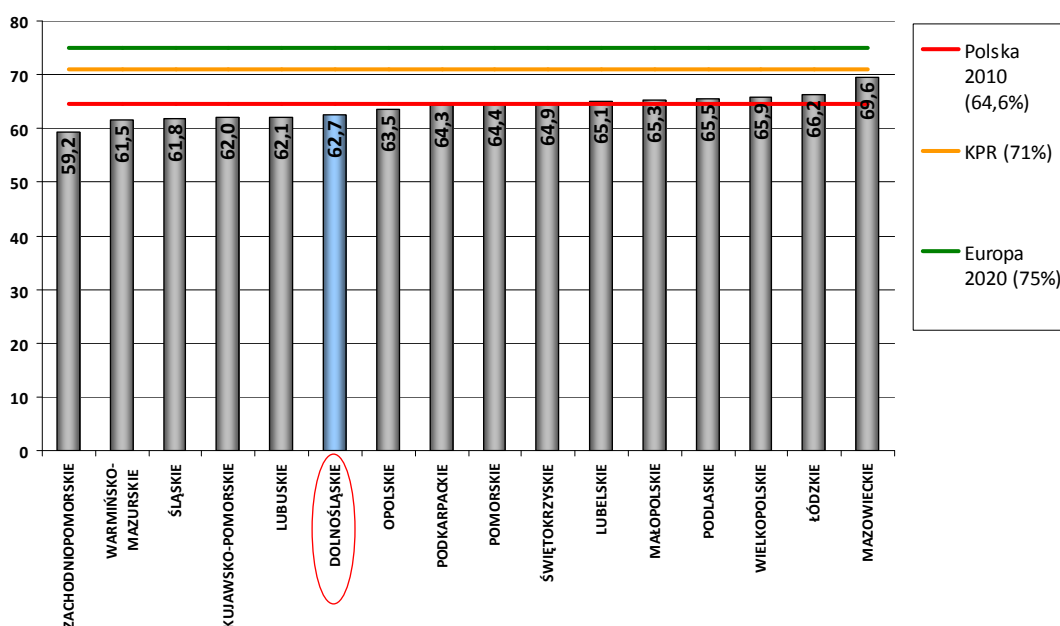
Rysunek 4 Wskaźnik zatrudnienia wg grup wieku w woj. dolnośląskim i w Polsce (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Biorąc pod uwagę jeden z głównych celów strategii Europa 2020, tj. zwiększenie **stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat** do poziomu 75% (cel dla kraju zawarty w Krajowym Programie Reform (KPR), który powinien zostać osiągnięty do 2020 r. wynosi 71%), należy zauważyć, iż w danej grupie wiekowej w województwie dolnośląskim wskaźnik zatrudnienia wyniósł w 2010 r. zaledwie 62,7%, przy średniej dla kraju na poziomie 64,6%. Sytuuje to region na jedenastym miejscu w kraju pod względem liczby osób zatrudnionych w tej grupie wiekowej.

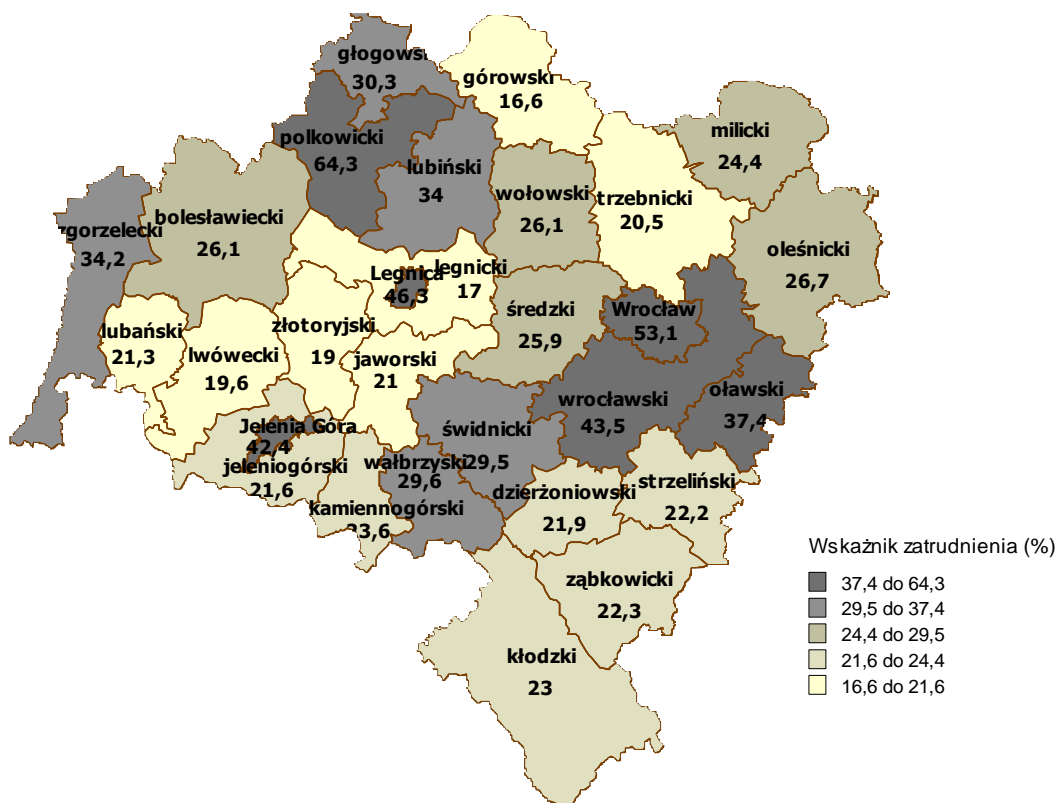
Rysunek 5 Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wg województw w 2010 r.(%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi o **liczbę osób pracujących w poszczególnych powiatach** województwa dolnośląskiego w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących w danym powiecie, w 2009 r. (brak danych za 2010 r.), najwyższy odsetek zanotowano ponownie w powiecie polkowickim (64,3%), Wrocławiu (53,1%) oraz Legnicy (46,3%). Najniższy odsetek pracujących mieszkańców Dolnego Śląska odnotowano natomiast w powiecie górowskim (16,6%), legnickim (17%), złotoryjskim (19%) i lwóweckim (19,6%).

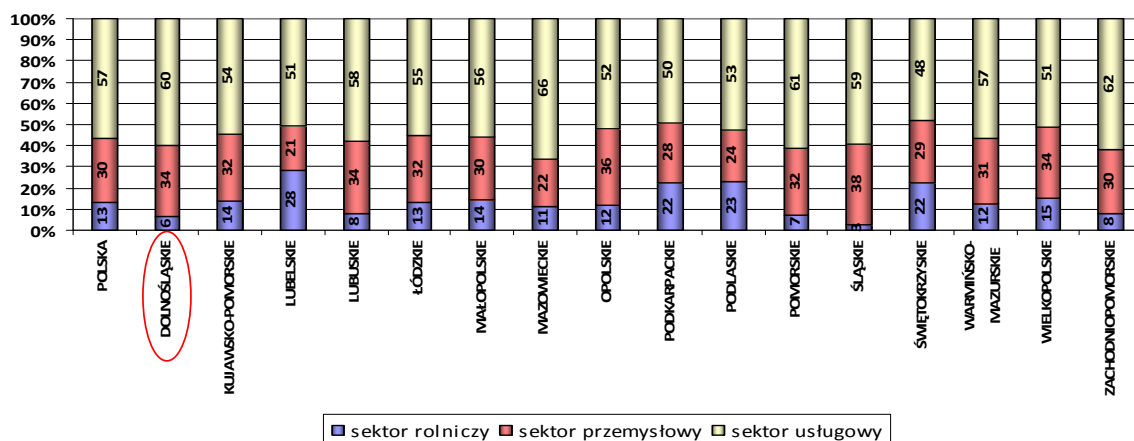
Rysunek 6 Wskaźnik zatrudnienia wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2009 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W odniesieniu do struktury zatrudnienia w województwie dolnośląskim wg **sektorów ekonomicznych** należy zauważyć, iż podobnie jak przed rokiem najwięcej osób zatrudnionych było w sektorze usługowym (59,7%). W pozostałych sektorach udział zatrudnionych wyniósł odpowiednio 34% w sektorze przemysłowym oraz 6,3% w sektorze rolniczym. W porównaniu z wartościami dla kraju uwagę zwraca większy udział sektora przemysłowego i sektora usługowego w regionie (odpowiednio o 3,8 p.p. i 2,8 p.p.) oraz **jeden z najniższych w kraju udział sektora rolniczego w gospodarce regionu.**

Rysunek 7 Struktura zatrudnienia wg sektorów ekonomicznych wg województw w 2010 r. (%)

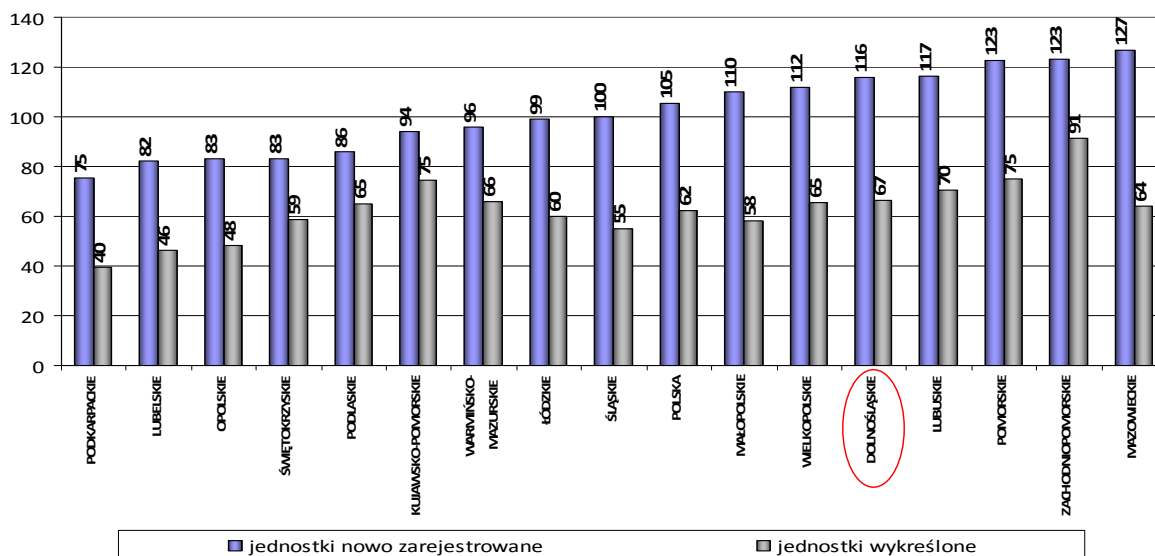

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Województwo dolnośląskie na tle kraju charakteryzuje się **dość wysokim poziomem przedsiębiorczości**. Wg danych za 2010 r. w rejestrze REGON województwa zarejestrowanych było ponad 331 tys. przedsiębiorstw tj. 8,5% ogółu podmiotów zarejestrowanych w kraju. W porównaniu do 2009 r. liczba podmiotów zwiększyła się o 4,6%.

W ciągu 2010 r. w województwie do rejestru REGON wpisanych zostało 33,4 tys. nowych podmiotów gospodarczych (o 13,5% więcej niż przed rokiem), a w tym samym czasie z rejestru wykreślono 19,2 tys. podmiotów gospodarczych z terenu województwa (o 34% mniej niż rok wcześniej). Jednocześnie na 10 tys. mieszkańców odnotowano 116 nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (rok wcześniej – 102 podmioty) oraz 67 podmiotów wyrejestrowanych (rok wcześniej – 101 podmiotów). W przypadku obu wskaźników osiągnięta wartość uplasowała region na 5 miejscu w skali kraju.

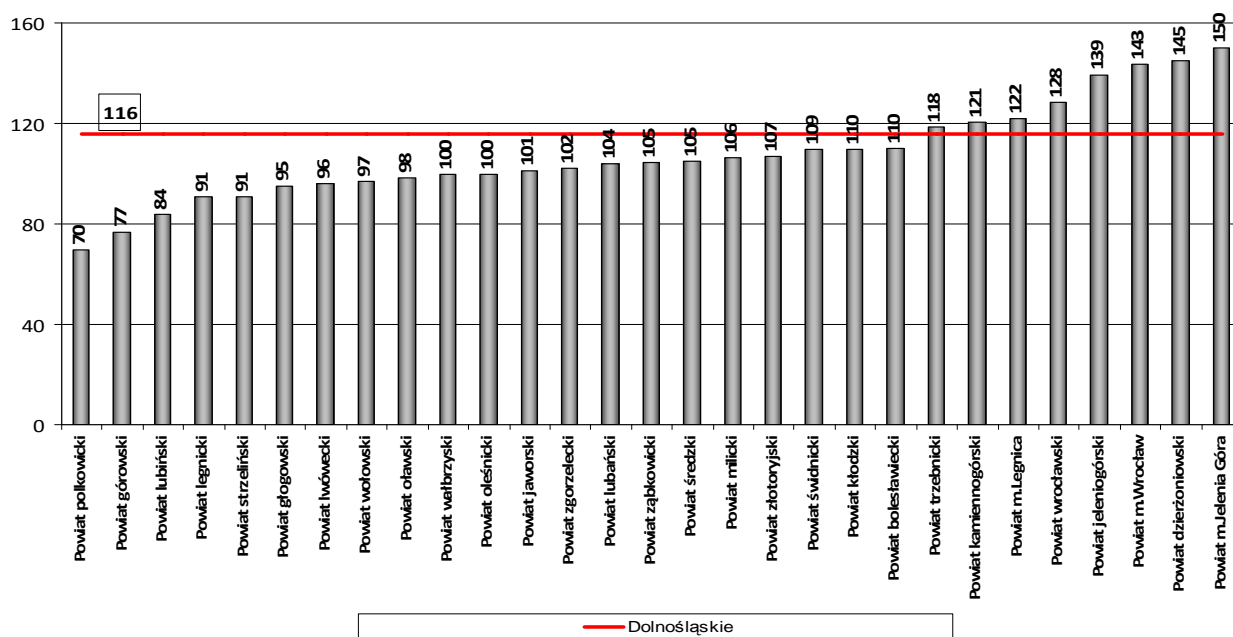
Rysunek 8 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców wg województw w 2010 r. (jdn.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując poziom przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach liczony jako liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców, najwięcej podmiotów zarejestrowano w 2010 r. w Jeleniej Górze (150 podmiotów), Wrocławiu (143) i powiecie dzierżoniowskim (145). Najniższym poziomem wskaźnika przedsiębiorczości wyróżnia się natomiast powiat polkowicki (70) i górowski (77). W porównaniu z 2009 r. wzrost odsetka przedsiębiorstw zanotowano w niemal wszystkich powiatach (z wyjątkiem powiatu górowskiego i jaworskiego), z czego w największym stopniu w powiecie dzierżoniowskim (wzrost o 49 podmiotów)

Rysunek 9 Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2010 r. (jdn.)

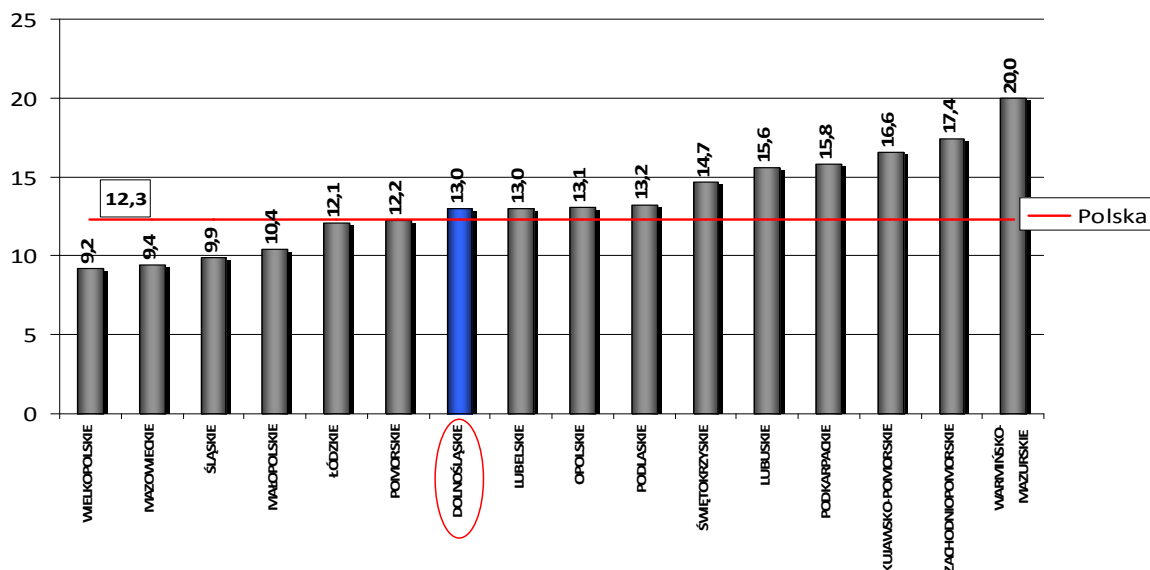

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi natomiast o **udział zatrudnionych w sektorze B+R** na Dolnym Śląsku, uwagę zwraca dość wysoki odsetek zatrudnionych w tym sektorze w stosunku do innych województw. Zgodnie z danymi na koniec 2009 r. (brak danych za 2010 r.) osoby zatrudnione w sektorze B+R stanowiły 0,71% zatrudnionych ogółem w regionie, przy średniej dla kraju na poziomie 0,76%. Niemniej należy zauważyć, iż udział osób zatrudnionych w tym sektorze w regionie systematycznie maleje.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim wyniosła w 2010 r. 13% i była nieco wyższa niż średnia dla kraju (12,3%). W stosunku do danych za 2009 r. stopa bezrobocia pozostała na niemal niezmiennym poziomie (wzrost o 0,2 p. p.).

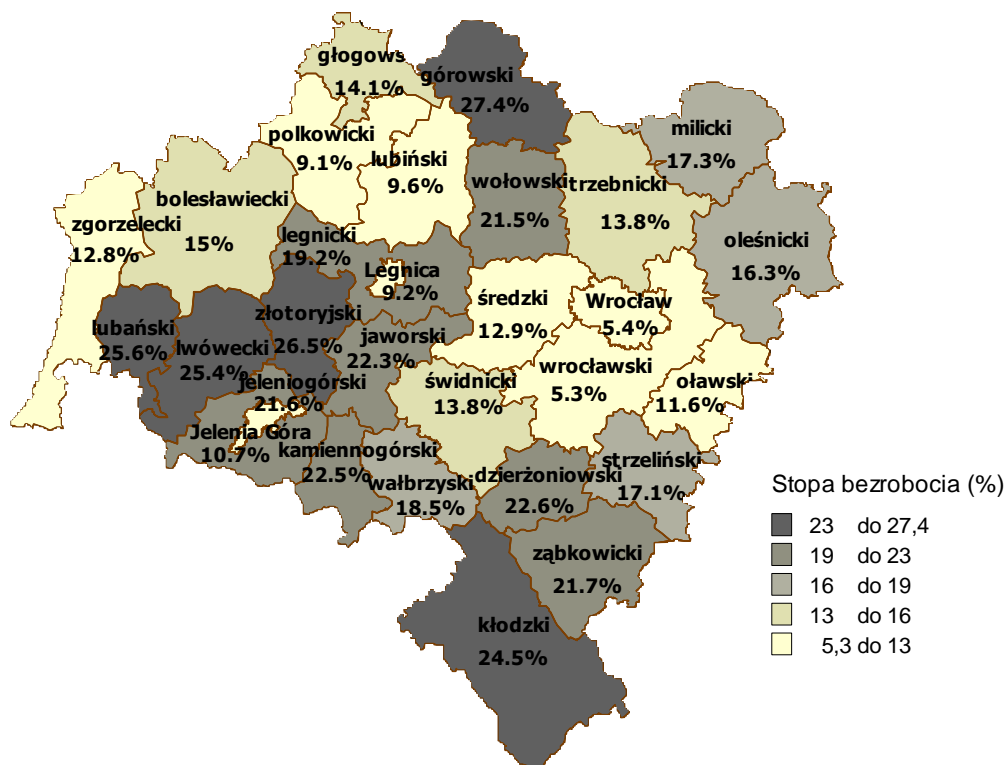
Rysunek 10 Stopa bezrobocia rejestrowanego wg województw w 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednocześnie zaobserwowano dość duże zróżnicowanie w stopie **bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych powiatach**. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie górowskim (27,4%), złotoryjskim (26,5%), lubańskim (25,6%) i lwóweckim (25,4%). Z kolei najniższą stopę bezrobocia charakteryzuje się Wrocław (5,4%) i powiat wrocławski (5,3%). W porównaniu z 2009 r. **stopa bezrobocia wzrosła w większości powiatów**, w największym stopniu w powiatach: górowskim (o 2,5 p.p.), ząbkowickim (2,3 p.p.) oraz jeleniogórskim (2,1 p.p.). Z kolei stopa bezrobocia zmniejszyła się najwięcej w powiecie dzierżoniowskim (o 1,9 p.p.) i wałbrzyskim (o 1,3 p.p.)

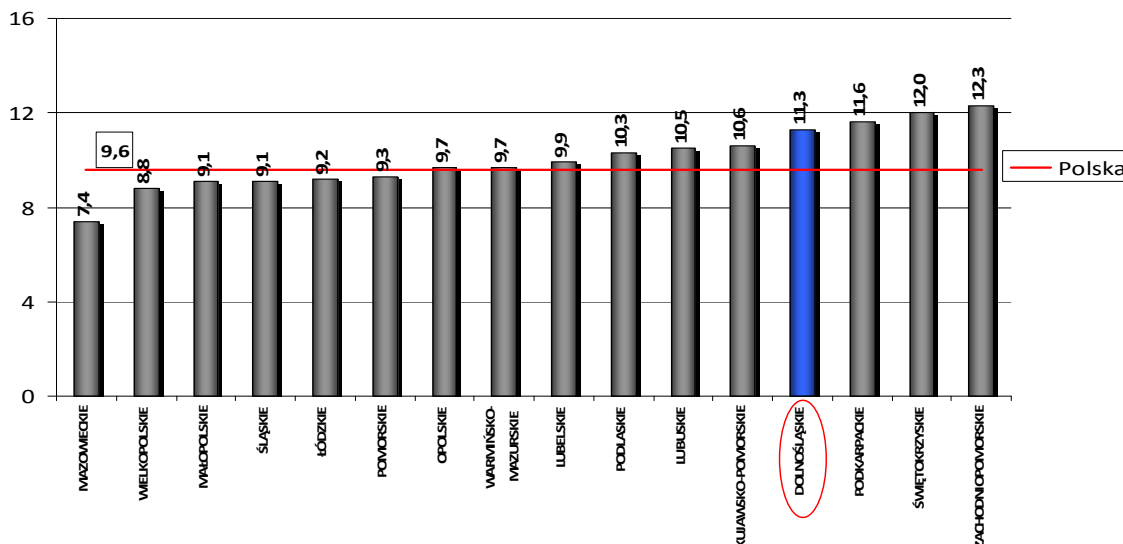
Rysunek 11 Stopa bezrobocia rejestrowanego wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Natomiast zgodnie z danymi GUS (BAEL)¹ w 2010 r. stopa bezrobocia na Dolnym Śląsku wyniosła 11,3% (przy średniej dla kraju 9,6%), co sytuuje region w grupie czterech województw o najwyższym poziomie bezrobocia.

Rysunek 12 Stopa bezrobocia zgodnie z danymi GUS (BAEL) wg województw w 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

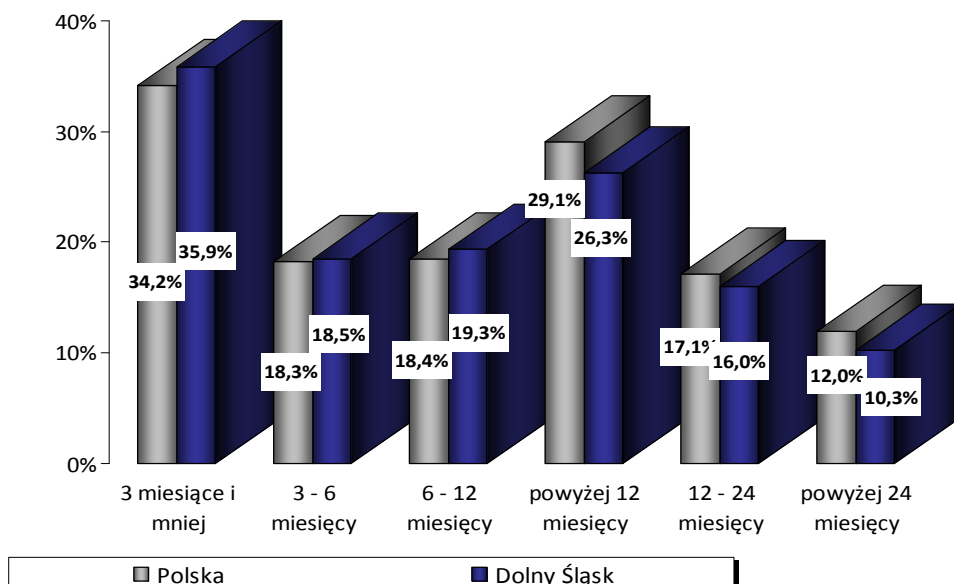
Wg danych za 2010 r. w urzędach pracy w województwie dolnośląskim **zarejestrowanych było ponad 150 tys. bezrobotnych**, co oznacza wzrost w porównaniu do ubiegłego roku o 4 tys. osób tj. 3%. Dolny Śląsk uplasował się tym samym na trzecim miejscu w kraju (po województwie mazowieckim i śląskim) pod względem liczby bezrobotnych. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 51,7% i był nieco niższy niż średnia dla kraju (51,9%). Jednocześnie jednak, w porównaniu z 2009 r. liczba bezrobotnych kobiet nieznacznie wzrosła (o 1 p.p.). Największy udział zarejestrowanych bezrobotnych podobnie jak przed rokiem stanowiły osoby w grupie wiekowej 25-34 lata (28%). W porównaniu z ubiegłym rokiem nieznacznie spadł poziom bezrobocia wśród osób do 24 r. ż. (o 0,7 p.p) oraz wśród osób w wieku 45-54 lata (o 1,5 p.p.), wzrósł natomiast wśród osób starszych po 55 r. ż. (o 1,7 p.p.).

Biorąc pod uwagę **poziom wykształcenia** osób bezrobotnych w województwie dolnośląskim podobnie jak w kraju najwyższy udział wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (31%) oraz z zasadniczym zawodowym (29%). Z kolei najmniej liczne grupy stanowiły osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym (po 10%). W porównaniu z 2009 r. w dwóch ostatnich grupach zanotowano wzrost liczby osób bezrobotnych (w tym wśród osób z wykształceniem wyższym o 2 p.p.).

¹ Zgodnie z metodologią BAEL stopa bezrobocia jest liczona jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (sposób pomiaru: ankietna) natomiast w przypadku bezrobocia rejestrowanego definicja dotyczy udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy do ludności aktywnej zawodowo (sposób pomiaru: rejestry publiczne).

Jeśli chodzi o **długość pozostawania bez pracy**, wg danych za 2010 r. na Dolnym Śląsku **przeważały osoby krótkotrwale bezrobotne (do 3 miesięcy), które stanowiły 36% ogółu bezrobotnych**. Z drugiej jednak strony udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) stanowił 26%, co jest wciąż wartością niższą niż średnia dla kraju (29%). Niemniej należy zauważyć, iż w porównaniu z 2009 r. udział osób długotrwale bezrobotnych wzrósł o 17%, a bezrobotnych pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy – o 34%.

Rysunek 13 Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy w woj. dolnośląskim i Polsce w 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

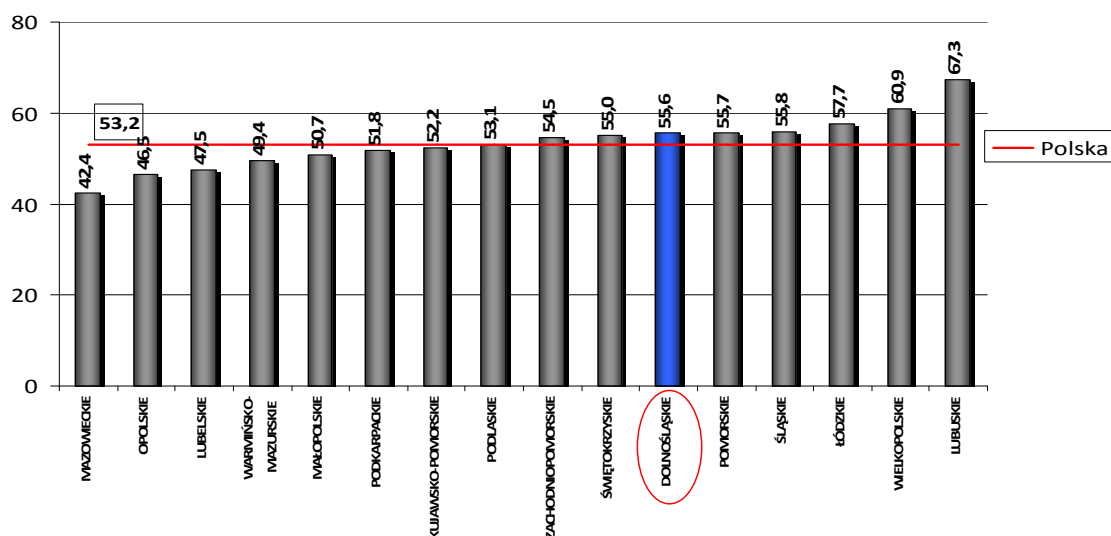
Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do bezrobotnych ogółem zamieszkiwało w 2010 r. powiat wołowski (35%), milicki (32%), lubański, kłodzki i złotoryjski (po 31%). Najmniej długotrwale bezrobotnych zanotowano natomiast w powiecie lubińskim (14%) i świdnickim (15%). W porównaniu z 2009 r. udział osób długotrwale bezrobotnych w największym stopniu wzrósł w powiecie jaworskim (o 9,3 p.p) oraz w Jeleniej Górze (o 8,4 p.p), spadł natomiast w powiecie dzierżoniowskim (o 8,4 p.p.), ząbkowickim i polkowickim (o ok. 2 p.p.) oraz lwóweckim (o 1,4 p.p.).

Według danych na koniec 2009 r. **efektywność zatrudnieniowa (tj. wskaźnik ponownego zatrudnienia)**, rozumiana jako odsetek osób, które w okresie do trzech miesięcy po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji podjęły zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej **w województwie dolnośląskim wyniosła 55,6%**². Podstawowymi formami aktywizacji w województwie dolnośląskim zostało objętych blisko 53,5 tys. osób, z czego 47 tys. osób zakończyło udział w programie aktywizacyjnym. Po zakończeniu uczestnictwa w aktywizacji zatrudnionych zostało nieco ponad 26 tys. osób. Najwięcej osób aktywizowanych uczestniczyło

² Zgodnie z danymi zawartymi w publikacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.*

w szkoleniach i stażach (łącznie blisko 36 tys. tj. 67% osób). Ponadto ponad 5 tys. osób otrzymało środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Rysunek 14 Średnia efektywność zatrudnieniowa wg województw w 2009 r. (%)

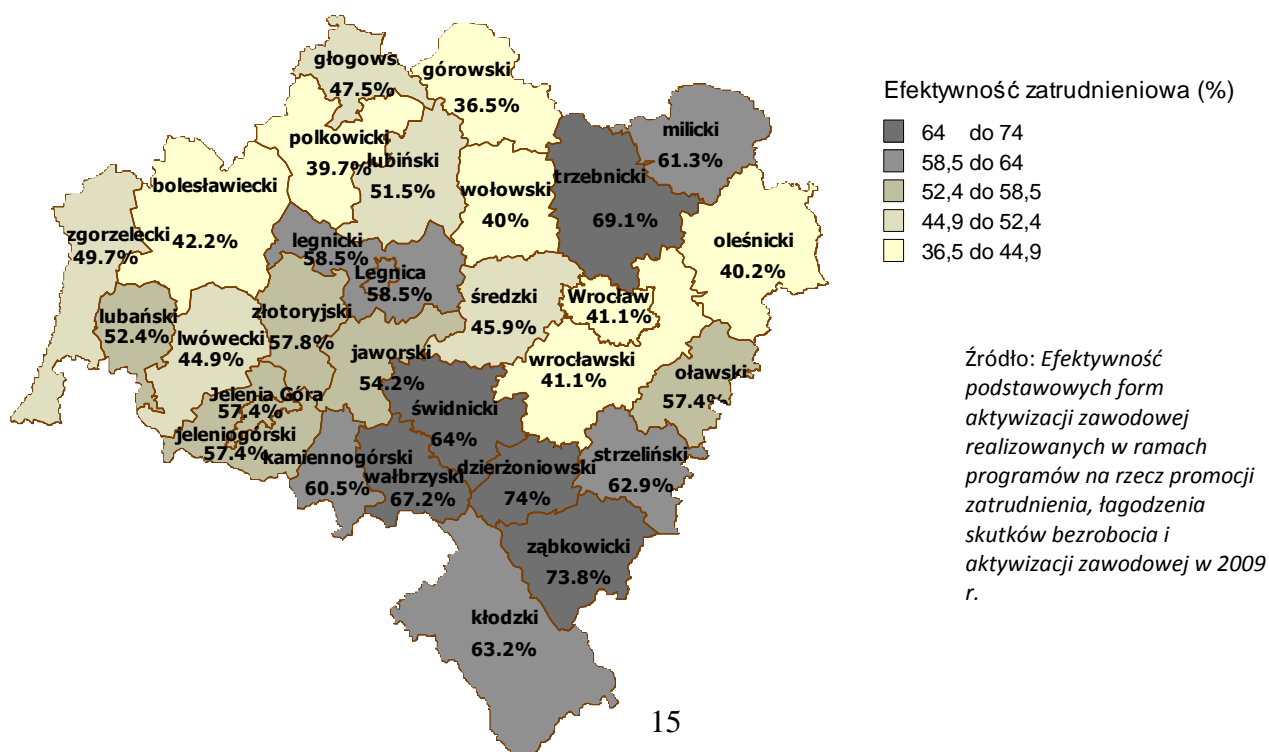

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.

Jeśli chodzi o formy aktywizacji największą efektywnością zatrudnieniową w województwie dolnośląskim (poza aktywizacją w formie przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacji pracodawcom kosztów doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy) charakteryzowały się prace interwencyjne (80%), przygotowanie do zawodu w miejscu pracy (60%), roboty publiczne (57%) oraz staże (56%). Stosunkowo niską efektywnością zatrudnieniową charakteryzowały się natomiast szkolenia (32%). Z kolei najniższą efektywność odnotowano dla prac społecznie użytecznych (29%).

Poniżej przedstawiono poziom efektywności zatrudnieniowej w poszczególnych powiatach.

Rysunek 15 Efektywność zatrudnieniowa wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2009 r. (%)

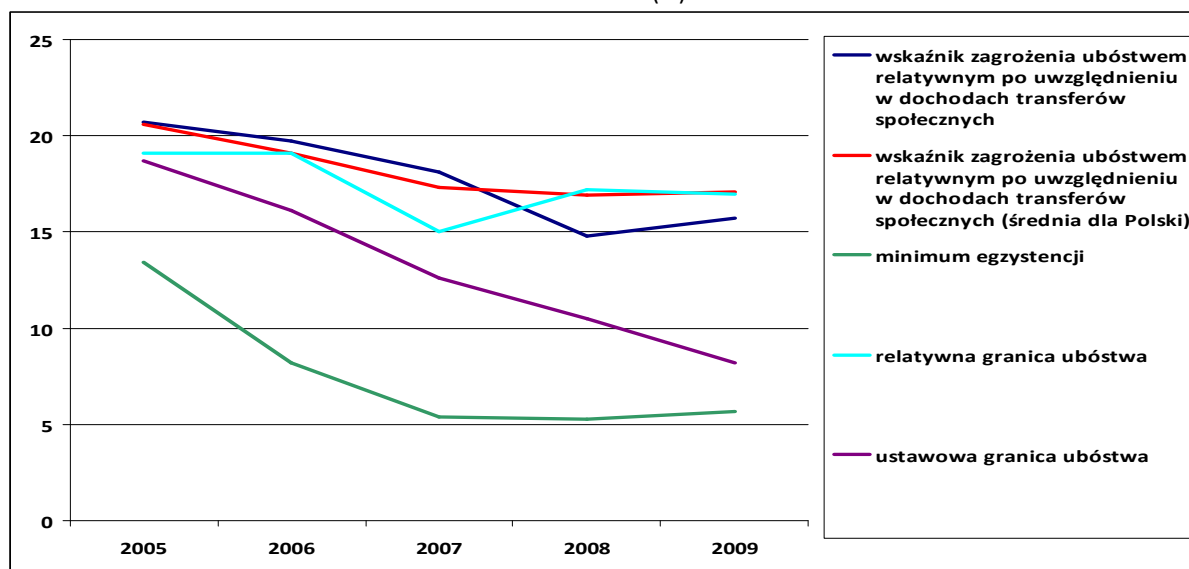

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.

SYTUACJA SPOŁECZNA

Analizując sytuację społeczną mieszkańców Dolnego Śląska warto przyrzeć się **wskaźnikowi zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych**. Według stanu na koniec 2009 r. (brak danych za 2010 r.) osiągnął on wartość **15,7%** i był **jednym z niższych w kraju** (średnia dla kraju wyniosła 17,1%). Jak widać na przedstawionym poniżej wykresie za przełomowy można uznać rok 2007 r., w którym wartość wskaźnika na Dolnym Śląsku spadła poniżej wartości krajowej. Natomiast inne wskaźniki dot. granic ubóstwa (minimum egzystencji, relatywna i ustawowa granica ubóstwa) osiągnęły wartości zbliżone do poziomu krajowego.

Rysunek 16 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych, minimum egzystencji, relatywna i ustawowa granica ubóstwa w woj. dolnośląskim i Polsce w l. 2005-2009 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

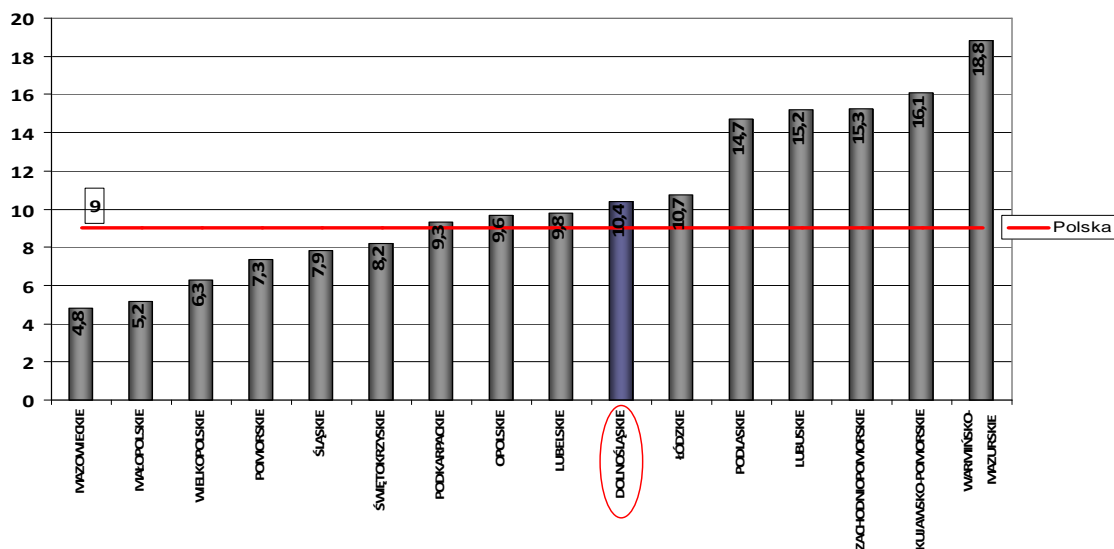
Istotnym z punktu widzenia omawianego obszaru wydaje się być również wskaźnik dotyczący **przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarstwie domowym**. W 2009 r. (brak danych za 2010 r.) wartość miernika w regionie wyniosła 1,08 (w kraju – 1,13). **Tym samym Dolny Śląsk uplasował się na jednym z niższych miejsc w kraju pod względem przeciętnej liczby pracujących w gospodarstwie domowym** (po województwie zachodniopomorskim, śląskim i warmińsko-mazurskim). Jednocześnie poziom wskaźnika mierzącego **odsetek osób w wieku 18-59 lat, które żyją w gospodarstwach domowych, w których żadna osoba dorosła nie pracuje** wyniósł 11,6%, podczas gdy średnia dla kraju ukształtowała się na poziomie 10,2%.

W przypadku miernika obrazującego **przeciętną liczbę osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej** Dolny Śląsk znajduje się **wśród województw o niskiej liczbie osób pobierających tego typu świadczenia** (po województwie śląskim i wielkopolskim). Według danych na koniec 2009 r. (brak danych za 2010 r.) wartość tego wskaźnika wyniosła 0,78, podczas gdy w kraju 0,82. Należy jednocześnie podkreślić, iż przeciętna liczba pobierających tego typu świadczenia w regionie z roku na rok stopniowo maleje.

Niemniej, według stanu na koniec I-go półrocza 2010 r. województwo dolnośląskie z wynikiem 10,4 uplasowało się powyżej średniej wartości dla kraju pod względem liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenia pomocy społecznej w postaci zasiłków

okresowych na 1 tys. mieszkańców (w I półroczu 2010 r. zasiłki okresowe przyznano dla blisko 30 tys. mieszkańców Dolnego Śląska). Jednak pomimo obserwowanej tendencji spadkowej liczby osób korzystających z zasiłków okresowych pomocy społecznej na 1 tys. ludności, analogicznej do tendencji na poziomie kraju, **wartość tego wskaźnika stale utrzymuje się powyżej średniej wartości dla Polski.**

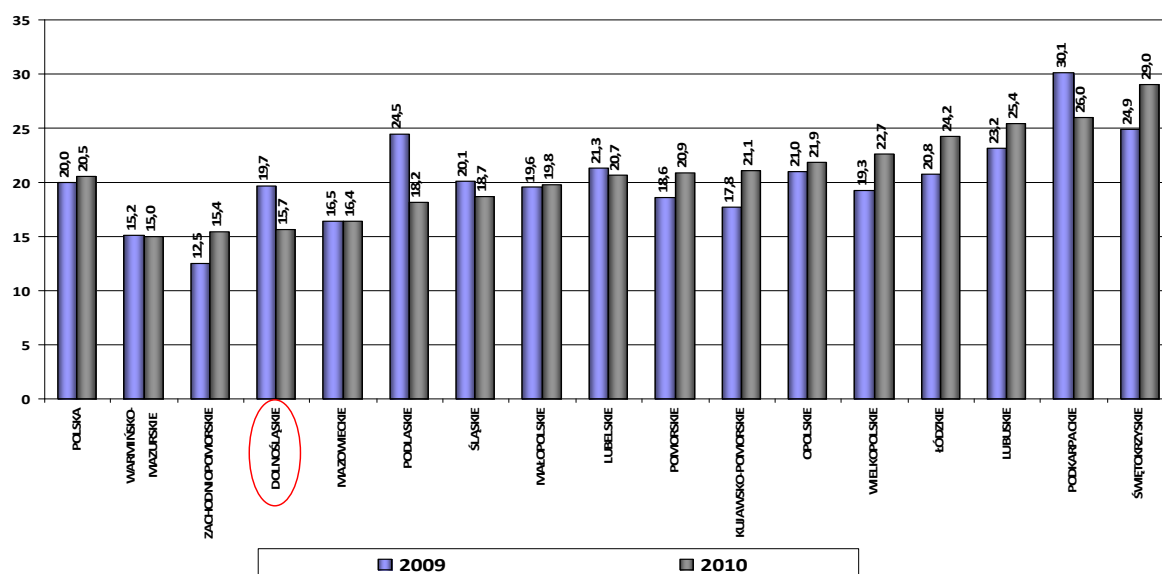
Rysunek 17 Liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych na 1 tys. ludności wg województw - stan na koniec I półrocza 2010 r. (os.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Województwo dolnośląskie charakteryzuje się jednym z najniższych w Polsce poziomem zatrudnienia osób niepełnosprawnych (15,7%), jednocześnie znacznie odbiegając od średniej dla kraju (20,5%). Ponadto należy zauważyć, znaczny spadek zatrudnienia osób niepełnosprawnych w porównaniu z 2009 r. (o 4,1 p.p.), jeden z najwyższych wśród wszystkich województw.

Rysunek 18 Poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych wg województw (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

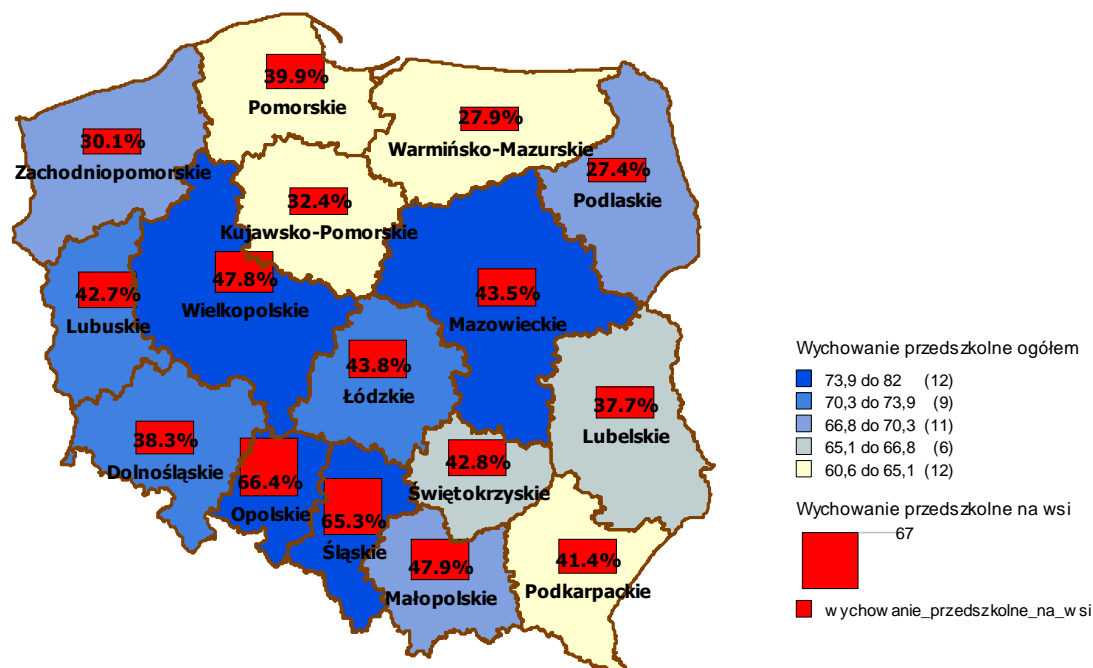
Jednocześnie udział osób niepełnosprawnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł w 2010 r. 6,9% (przy średniej dla kraju 5,1%) i był jednym z najwyższych wśród wszystkich województw. Tym samym udział Dolnego Śląska w ogólnej liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych w kraju wyniósł 10,4%.

Udział niepełnosprawnych bezrobotnych w ogólnym poziomie bezrobocia w województwie dolnośląskim jest zróżnicowany przestrzennie. Najwyższą wartością wskaźnika charakteryzuje się Jelenia Góra (10,4%), Legnica (9,8%), Wrocław (9,1%) oraz powiaty: lubiński (8,7%), milicki (8,6%), wałbrzyski (8,5%).

EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE

Dokonując analizy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu w obszarze edukacji i wykształcenia mieszkańców należy zwrócić uwagę na wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej, który w województwie dolnośląskim w 2010 r. kształtował się na poziomie 70,3% (w kraju 69,9%). Tym samym region pod względem upowszechnienia edukacji przedszkolnej uplasował się na siódmej pozycji w skali kraju (w roku 2009 r. z wynikiem 68,4% zajął piątą lokatę). W porównaniu do roku 2009 upowszechnienie edukacji przedszkolnej wzrosło na Dolnym Śląsku o 1,9 p.p. (na poziomie kraju o 2,6 p.p.). Natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach na obszarach wiejskich w województwie dolnośląskim w 2010 r. wyniósł 38,3% (na poziomie kraju 43%) i w porównaniu do roku poprzedniego wzrósł o 3,4 p.p. Tym samym Dolny Śląsk zajął jedenastą pozycję wśród wszystkich województw.

Rysunek 19 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej wg województw w 2009 r. (%)

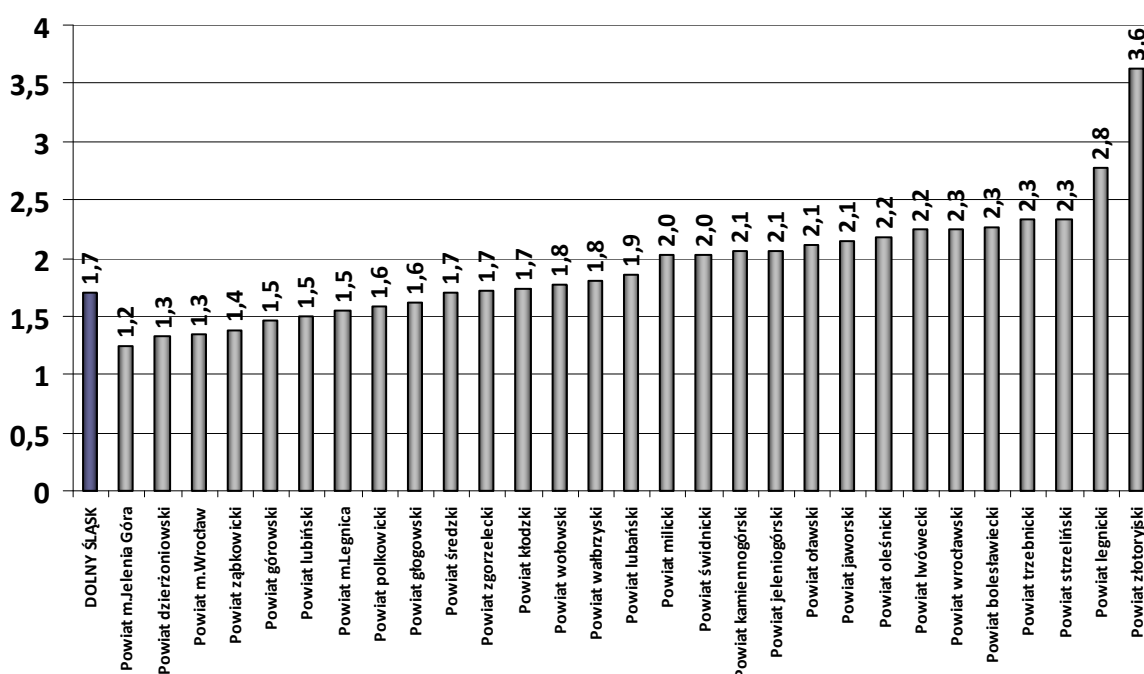

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Upowszechnienie edukacji na etapie przedszkolnym było zróżnicowane na poziomie poszczególnych powiatów. Najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkoli w stosunku do wszystkich dzieci w tej grupie wiekowej zaobserwowano w Jeleniej Górze (76,2%), powiecie lubińskim (70,5%) oraz Wrocławiu (69,5%), najniższy w powiecie złotoryjskim (27,9%), legnickim (30,4%) oraz trzebnickim (31,9%).

Jednocześnie według danych na koniec 2009 r. **liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w województwie dolnośląskim wyniosła 1,7 i była nieco niższa od średniej krajowej (1,8)**. Niemniej uwagę zwraca duże zróżnicowanie wskaźnika na poziomie poszczególnych powiatów. Najmniej dzieci przypadało na jedno miejsce w placówce przedszkolnej w Jeleniej Górze (1,2), Wrocławiu i powiecie dzierżoniowskim (po 1,3), natomiast najwięcej w powiatach: złotoryjskim (3,6) i legnickim (2,8).

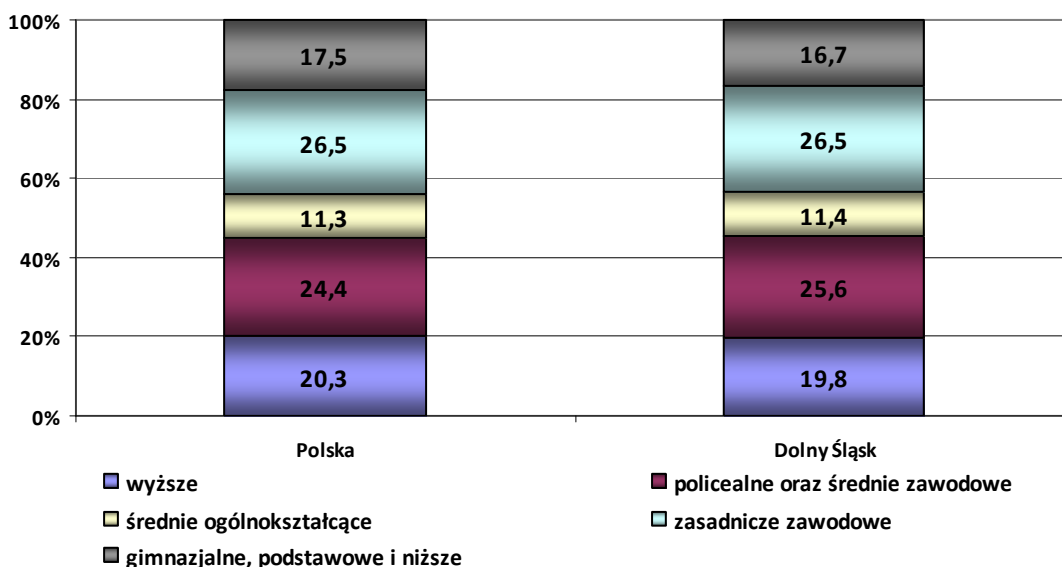
Rysunek 20 Liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia mieszkańców Dolnego Śląska wg danych na koniec 2010 r. **udział osób w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym w regionie wyniósł 19,8% i był nieco niższy od średniej dla kraju (20,3%)**. Województwo charakteryzuje również stosunkowo wysoki odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i policealnym oraz stosunkowo niskim udziałem osób posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niższe. W porównaniu z 2009 r. należy zauważyć znaczący wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym (o 1,7 p.p.) oraz spadek odsetka osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 1,2 p.p.).

Rysunek 21 Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie dolnośląskim i Polsce w 2010 r. (%)

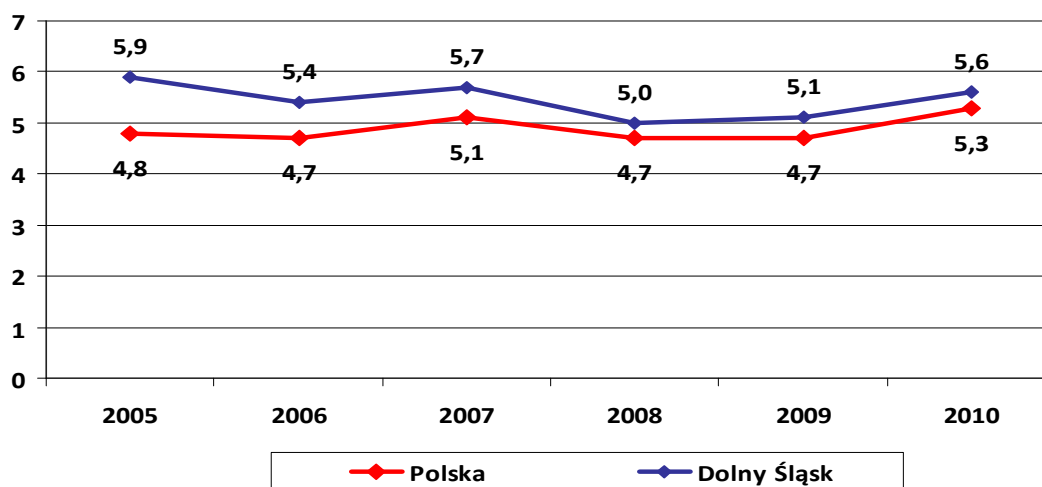

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Znaczącą rolę w podnoszeniu poziomu wykształcenia i rozwoju regionu odgrywa **szkolnictwo wyższe**. Na terenie województwa w 2010 r. znajdowało się 38 szkół wyższych, w których kształciło się ponad 168 tys. studentów (o 4 tys. mniej niż przed rokiem). Ponadto, na 10 tys. mieszkańców województwa w 2010 r. przypadało 585 studentów szkół wyższych, co sytuuje województwo dolnośląskie znacznie powyżej średniej dla kraju (476 studentów) oraz na jednym z najwyższych miejsc w skali kraju (po województwie małopolskim i mazowieckim).

Ważną rolę w podnoszeniu kwalifikacji mieszkańców regionu odgrywa również edukacja osób dorosłych, mierzona **wskaźnikiem kształcenia ustawicznego** tj. udziałem osób w wieku 25-64 lata uczących się i doksztalających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Poziom danego wskaźnika wyniósł w 2010 r. 5,6% (przy 5,3% na poziomie kraju), co lokuje województwo dolnośląskie na czwartym miejscu w kraju wśród wszystkich województw.

Rysunek 22 Wskaźnik kształcenia ustawicznego w woj. dolnośląskim i Polsce w l.2005-2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

SPIS ILUSTRACJI

Rysunek 1 Wskaźnik urbanizacji wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2010 r. (%)	5
Rysunek 2 Struktura wiekowa ludności w woj. dolnośląskim i Polsce w 2010 r. (%)	6
Rysunek 3 Wskaźnik zatrudnienia wg województw w 2010 r. (%)	7
Rysunek 4 Wskaźnik zatrudnienia wg grup wieku w woj. dolnośląskim i w Polsce (%).....	8
Rysunek 5 Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wg województw w 2010 r.(%).....	8
Rysunek 6 Wskaźnik zatrudnienia wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2009 r. (%)	9
Rysunek 7 Struktura zatrudnienia wg sektorów ekonomicznych wg województw w 2010 r. (%).....	10
Rysunek 8 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców wg województw w 2010 r. (jdn.).....	10
Rysunek 9 Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2010 r. (jdn.).....	11
Rysunek 10 Stopa bezrobocia rejestrowanego wg województw w 2010 r. (%)	12
Rysunek 11 Stopa bezrobocia rejestrowanego wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2010 r. (%).....	12
Rysunek 12 Stopa bezrobocia zgodnie z danymi GUS (BAEL) wg województw w 2010 r. (%)	13
Rysunek 13 Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy w woj. dolnośląskim i Polsce w 2010 r. (%)	14
Rysunek 14 Średnia efektywność zatrudnieniowa wg województw w 2009 r. (%)	15
Rysunek 15 Efektywność zatrudnieniowa wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2009 r. (%) .	15
Rysunek 16 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych, minimum egzystencji, relatywna i ustawowa granica ubóstwa w woj. dolnośląskim i Polsce w l. 2005-2009 (%).....	16
Rysunek 17 Liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych na 1 tys. ludności wg województw - stan na koniec I półrocza 2010 r. (os.).....	17
Rysunek 18 Poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych wg województw (%)	17
Rysunek 19 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej wg województw w 2009 r. (%).....	18
Rysunek 20 Liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wg powiatów woj. dolnośląskiego w 2009 r.....	19
Rysunek 21 Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie dolnośląskim i Polsce w 2010 r. (%).....	20
Rysunek 22 Wskaźnik kształcenia ustawicznego w woj. dolnośląskim i Polsce w l.2005-2010 r. (%).....	20